

राज्य पुरस्कृत जैविक खत उत्पादन युनिट
उभारणीस अर्थसहाय्य देण्याची योजना
राबविण्यास मंजूरी देण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन
कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: राखते२०११/प्र.क्र.२८३/१७अ
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा रोड,
मंत्रालय, विस्तार, मुंबई-४०० ०३२
तारीख: ७ सप्टेंबर, २०१३

प्रस्तावना :-

सध्या रासायनिक खतांच्या किंमती वाढलेल्या आहेत. रासायनिक खतांच्या सततच्या वापरामुळे जमिनीची सुपीकता कमी होत आहे. पिकांची उत्पादकता व जमिनीची सुपीकता, आरोग्य सुधारण्यासाठी जैविक खतांचा वापर वाढविणे आवश्यक आहे. एकात्मिक अन्नद्रव्य व्यवस्थापनात जैविक खतांच्या वापरास अनन्य साधारण महत्व आहे. त्याकरिता जैविक खतांचे उत्पादन व वापर या बाबीस प्रोत्साहन देणे गरजेचे आहे. यासाठी राज्य पुरस्कृत जैविक खत उत्पादन युनिट उभारणीस अर्थसहाय्य देण्याची योजना राबविण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

पिकाची उत्पादकता व जमिनीची सुपीकता, आरोग्य सुधारण्यासाठी जैविक खतांचा वापर वाढविणे आवश्यक आहे. त्याकरिता जैविक खतांचे उत्पादन व वापर याबाबीस प्रोत्साहन देण्यासाठी खालील प्रमाणे राज्य पुरस्कृत जैविक खत उत्पादन युनिट उभारणीस अर्थसहाय्य देण्याची योजना राबविण्याच्या नविन राज्य योजनेस शासन मंजूरी देण्यात येत आहे.

योजनेचा उद्देश:-

कृषि उत्पादनात जैविक खतांचा वापर वाढविणे व शासकीय/निमशासकीय/खाजगी क्षेत्रात जैविक खत उत्पादनास चालना देणे हे या योजनेचा उद्देश आहे.

सदर योजने अंतर्गत शासकीय/निमशासकीय संस्थांना जैविक खत उत्पादन युनिट उभारणीसाठी अर्थसहाय्य उपलब्ध करून देण्यात येईल. त्याचप्रमाणे खाजगी क्षेत्रातील नोंदणीकृत संस्थांनाही उत्पादन युनिट उभारणीसाठी अर्थसहाय्य उपलब्ध राहील. सदरची योजना राबवितांना ज्या जिल्ह्यात एकही युनिट नाही त्या जिल्ह्याला आधी मंजूरी देण्यात येईल

प्रस्तावित योजना:-

प्रस्तुत योजना प्रकल्पाधारित स्वरूपात राबविण्यात येईल. जैविक खत उत्पादन युनिटची वार्षिक उत्पादन क्षमता १५० मे.टन असणे आवश्यक राहील व उत्पादन युनिट कमीत कमी ५ वर्ष सुरू राहील, जैविक खत उत्पादनासाठी आवश्यक यंत्र सामुग्री खरेदी करणे, प्रयोगशाळेतील काच सामान, रसायने, कच्चा माल पॅकिंग मटेरियल इत्यादी खरेदी करण्यासाठी अर्थसहाय्य उपलब्ध करून दिले जाईल. वार्षिक १५० मे.टन जैविक खत उत्पादन क्षमतेचे युनिट उभारणीसाठी अंदाजे रु.१००.०० लक्ष इतका खर्च अपेक्षित आहे. राज्य शासनाच्या औद्योगिक धोरणा अंतर्गत देय अनुदान लक्षात घेता अनुदानाची एकूण मर्यादा २५ टक्के पर्यंत मर्यादित राहील. यापेक्षा जास्तीचा खर्च संबंधित संस्थांनी करावयाचा आहे.

प्रकल्प मंजूरी ही संचालक(निविष्ठा व गुणनियंत्रण) कृषि आयुक्तालय,पुणे यांचे कडून देण्यात येईल तसेच संबंधित जिल्ह्याचे जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांचे मार्फत अमलबजावणीची कार्यवाही करण्यात येईल.

प्रस्तावित योजना राबविण्यासाठी खालील प्रमाणे अटी शर्ती राहतील:-

- १.जैविक खत उत्पादन युनिटची वार्षिक उत्पादन क्षमता १५० मे.टन इतकी असणे आवश्यक राहिल.
२. अनुदान मंजूरी नंतर एक वर्षाच्या आत प्रत्यक्ष उत्पादन सुरु करणे आवश्यक राहिल.
३. सदर उत्पादन क्षमता अनुदान मंजूरी नंतर कमीत कमी ५ वर्ष सुरु ठेवणे आवश्यक राहिल.
४. मंजूर अनुदान फक्त यंत्र सामुग्री, काच सामान, रसायने, कच्चा माल, पॅकिंग साहित्य इत्यादी खरेदी करण्याकरीता वापरता येईल. अनुदानित रकमेचा उपयोग इमारत बांधकाम जागा खरेदी करणे,वीज व पाणी इत्यादी बाबींसाठी वापरता येणार नाही.

योजनेचे लाभार्थी व अनुदान दर:-

या योजनेत शासकीय/निमशासकीय /खाजगी नोंदणीकृत संस्था हे लाभार्थी राहणार असून जैविक खत उत्पादन युनिट उभारणीस राज्य शासनाच्या औद्योगिक धोरणा अंतर्गत देय अनुदान लक्षात घेता अनुदानाची एकूण मर्यादा २५ टक्के पर्यंत मर्यादित राहिल. प्रकल्प मंजूरी नंतर संबंधित जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांचे कडून दोन हप्त्यात अनुदान अदा करण्यात येईल.

अनुदान वितरण कार्यप्रणाली:-

संस्थेस मंजूर झालेले २५ टक्के अनुदान हे क्षेत्रीय कार्यालयामार्फत दोन टप्प्यात वितरीत करण्यात येईल. उत्पादन युनिट करीता आवश्यक इमारत उपलब्ध असल्यास किंवा भाडे तत्वावर घेतली असल्यास मंजूर अनुदानाच्या ५० टक्के रक्कम क्षेत्रीय कार्यालयामार्फत वितरीत करण्यात येईल. उर्वरित ५० टक्के अनुदान रक्कम आवश्यक यंत्र सामुग्री व इतर साहित्य खरेदीची प्रक्रिया पूर्ण झाल्यानंतर वितरीत करण्यात येईल.

अनुदान रक्कम अदा करण्यापुर्वी संबंधित संस्थेकडून रु.१०० च्या स्टॅम्प पेपरवर सदर युनिट कमीत कमी ५ वर्ष कार्यरत राहिल याबाबतचा करारनामा करून घेण्यात येईल. उत्पादन युनिट कमीत कमी ५ वर्ष चालू न ठेवल्यास अदा केलेले अनुदान रक्कम शासनास परत करण्यात येईल. अशी अट करारनाम्यामध्ये घालण्यात येईल.

अनुदान अदायगीसाठी प्रकल्प (युनिट) तपासणी व अनुदान शिफारस करण्यासाठी समिती गठीत करण्यात येईल. या समितीचे कृषि उपसंचालक(खते) प्रमुख राहतील तर कृषि विद्यापीठाचे व नॅशनल सेंटर फॉर ऑर्गॅनिक फार्मिंग (एन.सी.ओ.पी) नागपूर यांचे प्रतिनिधी व संबंधित जिल्ह्याचे विभागीय कृषि सहसंचालक कार्यालयातील तंत्र अधिकारी हे सदस्य राहतील.

लाभार्थी निवडीचे निकष:-

लाभार्थी निवडीचे निकष खालील प्रमाणे राहतील.

१. लाभार्थी संस्था कंपनी कायदांतर्गत/एसएसआय युनिट म्हणून नोंदणीकृत असणे आवश्यक राहिल.
२. राज्यातील ज्या जिल्ह्यात जैविक खत उत्पादन युनिट अस्तित्वात नाही त्या जिल्ह्यास प्रथम प्राधान्य देण्यात येईल.

३. या योजनेअंतर्गत जैविक खत उत्पादन युनिट उभारणीस शासन अंगीकृत संस्थांना प्राधान्य देण्यात येईल.

जैविक खताची गुणवत्ता निकष, विक्री व निकष पूर्ण न करणाऱ्यांवरील कारवाई:-

शासनाने अर्थसहाय्य केलेल्या युनिट मध्ये गुणवत्तापूर्ण जैविक खत उत्पादन करण्यासाठी उत्पादन स्थळीच गुणनियंत्रण प्रयोगशाळा सुविधा असणे बंधनकारक राहिल. तसेच शेतकऱ्यांना वितरीत होणाऱ्या जैविक खतांचे नमुने शासनाच्या गुणनियंत्रण विभागामार्फत काढण्यात येतील. अप्रमाणित नमुन्यांवर कायद्यांतर्गत कारवाई करण्यात येईल. उत्पादन केलेल्या जैविक खताची विक्री/वाटप विविध शासकीय योजनांतर्गत तसेच खुल्या बाजारात विक्री करण्याची मुभा संबंधित उत्पादकास राहिल. याबाबत शासनाची जबाबदारी राहणार नाही. ज्या युनिट कडून जैविक खतांच्या उत्पादनामध्ये गुणवत्तेचे निकष राखले जाणार नाहीत त्यांचे विरुद्ध नियमानुसार कारवाई करण्यात येईल. जैविक खत उत्पादन व विक्रीसाठी राज्य शासनाच्या निविष्ठा व गुणनियंत्रण विभागाकडून परवाना घेणे बंधनकारक राहिल.

प्रस्तावित निधी:-

ही योजना सन २०१३-१४ ते २०१७-१८ या पाच वर्षासाठी राबविण्यात येईल. वार्षिक १५० मे.टन जैविक खत उत्पादन क्षमतेचे युनिट उभारणीसाठी लाभार्थी संस्थांना राज्य शासनाच्या औद्योगिक धोरणा अंतर्गत देय अनुदान लक्षात घेता अनुदानाची एकूण मर्यादा २५ टक्के पर्यंत देय राहिल.

सन २०१३-१४ मध्ये रु.२५०.०० लक्ष व सन २०१३-१४ ते सन २०१७-१८ या पाच वर्षांच्या कालावधी साठी रु.१२५०.०० लक्ष इतक्या रकमेच्या प्रस्तावित निधीच्या तरतुदीस मान्यता देण्यात येत आहे. सदर योजना त्या त्या वर्षी उपलब्ध असलेल्या नियत व्ययाच्या मर्यादेत राबविण्यात यावी.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१३०९०७१६५०३७९३०१ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(आ.न.वसावे)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव
२. मा.उपमुख्यमंत्री यांचे सचिव
३. मा.मंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव
४. मा.राज्यमंत्री (कृषि) यांचे खाजगी सचिव

५. मुख्य सचिव यांचे उपसचिव
६. अपर मुख्य सचिव (कृषि), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई-४०००३२
७. अपर मुख्य सचिव (नियोजन), नियोजन विभाग मंत्रालय, मुंबई-४०००३२
८. प्रधान सचिव (वित्त), वित्त विभाग मंत्रालय, मुंबई-४०००३२
९. आयुक्त (कृषि) महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१०. महालेखापाल (लेखा परिक्षा/लेखा व अनुज्ञेयता) मुंबई/नागपूर
११. सर्व विधान मंडळ सदस्य, विधान भवन मुंबई
१२. सर्व राजकीय पक्षाची मुख्य कार्यालये
१३. संचालक (निविष्ठा व गुणनियंत्रण), कृषि आयुक्तालय, पुणे
१४. सर्व संचालक/सहसंचालक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१५. महासंचालक, माहिती व जनसंपर्क महासंचालनालय, मंत्रालय, मुंबई
१६. सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक
१७. सर्व जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी
१८. सर्व जिल्हा कृषि विकास अधिकारी, जिल्हा परिषद
१९. सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
२०. ग्रंथपाल, महाराष्ट्र विधानसभा सचिवालय ग्रंथालय, विधानभवन मुंबई (२ प्रती)
२१. उपसचिव (निविष्ठा व गुणनियंत्रण), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
२२. उपसचिव (अर्थसंकल्प), कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
२३. वित्त विभाग/व्यय-१, अर्थसंकल्प-१३
२४. नियोजन विभाग/१४३१
२५. सर्व कक्षअधिकारी/अवर सचिव, कृषि व पदुम विभाग
२६. निवडनस्ती